

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 97/2012

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. novembra 2012 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Jána Auxta prerokoval prijatú sťažnosť Ing. Z. V., B., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Š s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. M. Š., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na ochranu súkromia podľa čl. 19 ods. 2 a 3, na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1 a 3, na ochranu osobných údajov podľa čl. 22 ods. 1, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu súkromia podľa čl. 10 ods. 2 a 3, na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 12 ods. 1 a 3, na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 a základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a na ochranu súkromia podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 a jeho rozhodnutím z 23. novembra 2005 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 a jeho rozhodnutím z 18. mája 2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. Z. V. na ochranu súkromia podľa čl. 19 ods. 2, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na ochranu súkromia podľa čl. 10 ods. 2, na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 a nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a na ochranu súkromia podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 a jeho rozhodnutím z 23. novembra 2005 a v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 a jeho rozhodnutím z 18. mája 2006 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 a rozhodnutie sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 z 18. mája 2006 týkajúce sa Ing. Z. V. s a z r u š u j ú .

3. Ing. Z. V. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 396,61 € (slovom tristodevät'desiatšesť eur a šesťdesiatjeden centov), ktorú je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť jeho právnomu zástupcovi Advokátskej kancelárii Š. s. r. o., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti Ing. Z. V. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 97/2012-124 zo 6. marca 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. Z. V., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou Š. s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľ a advokát

Mgr. M. Š. (ďalej len „advokát“), doručení ústavnému súdu 6. júna 2011 (doplnenú podaniami doručenými ústavnému súdu 8. júna 2011, 14. decembra 2011, 25. januára 2012, 26. apríla 2012 a 15. novembra 2012) pre namietané porušenie jeho základných práv zaručených čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 21 ods. 1 a 3, čl. 22 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 10 ods. 2 a 3, čl. 12 ods. 1 a 3, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 a jeho rozhodnutím z 23. novembra 2005 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 a jeho rozhodnutím z 18. mája 2006.

1. V podaní doručenom ústavnému súdu 6. júna 2011 sťažovateľ uviedol, že *«Do rúk Sťažovateľa, sa dňa 7.4.2011 dostalo nepodpísané trestné oznámenie („Trestné oznámenie“), podané menom Ing. P. H., (podľa svojho vyjadrenia) bývalého príslušníka Slovenskej informačnej služby („SIS“), v ktorom sa, okrem iného, uvádza, že bolo dané na vedomie predsedníčke vlády SR, ministerke spravodlivosti SR, ministrovi vnútra SR ako aj spoločnosti P.»*

Z obsahu označeného „*trestného oznámenia*“ pre sťažovateľa vyplynulo, že voči jeho osobe mal byť v období od novembra 2005 do júla 2006 Slovenskou informačnou službou (ďalej len „SIS“) použitý informačno-technický prostriedok (ďalej aj „ITP“) v zmysle ustanovení zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 166/2003 Z. z.“) pre účely vyhotovenia a využitia obrazových, zvukových a iných záznamov zameraný na objekt – byt sťažovateľa „*na adrese B.*“, a to na základe predchádzajúceho súhlasu krajského súdu udeleného podľa ustanovenia § 4 citovaného zákona.

Na základe žiadostí sťažovateľa, ktoré následne adresoval označeným orgánom verejnej moci, mu tieto potvrdili, že takáto písomnosť („trestné oznámenie“) im bola naozaj

doručená a stala sa podkladom vyšetrovania v trestnom konaní vedenom Úradom boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru (ďalej len „úrad boja proti korupcii“ alebo aj „úrad“) pod ČVS: PPZ-274/BPK-B-2010.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa dovtedy „nemal žiadne informácie o tom, že by bol proti nemu použitý informačno-technický prostriedok“, preto podal krajskému súdu 13. apríla 2011 „žiadosť o nahliadnutie do spisu, resp. žiadosť o vydanie úradného potvrdenia zo súdneho spisu týkajúceho sa použitia príslušných prostriedkov“, ktorý však na podanú žiadosť nereagoval.

Sťažovateľ uviedol, že označené „trestné oznámenie“ obsahovalo navyše aj „obvinenia na adresu konkrétnych, ale aj nekonkretizovaných príslušníkov SIS, ktorí mali okrem toho, že zistené informácie údajne neoznámili prokuratúre a polícii, aj obchodovať a inak nezákonne nakladať s informáciami z tohto odposluchu a aj preto majú byť podľa Ing. H. trestne stíhaní“.

Z uvedeného obsahu predmetnej listiny sťažovateľ usúdil, že v prebiehajúcom trestnom konaní vedenom úradom boja proti korupcii by mal mať status poškodeného, pretože takto vymedzenými skutkami malo nesporne dôjsť k zásahu do jeho práv. Sťažovateľ teda z titulu realizácie procesných práv poškodeného adresoval úradu boja proti korupcii žiadosti (z 29. apríla 2011 a zo 6. mája 2011) o nazretie do príslušného vyšetrovacieho spisu, ktoré však boli vyšetrovateľom úradu zamietnuté. Žiadosť sťažovateľa o preskúmanie tohto postupu vyšetrovateľa posúdená Vojenskou obvodnou prokuratúrou Bratislava ako podnet bola jej listom z 26. mája 2011 odložená. Na podanie sťažovateľa z 25. mája 2011, ktorým sa domáhal preskúmania označenej veci, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky podľa jeho vyjadrenia nereagovala.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že „z anonymného zdroja získal neoficiálne znenie Súhlasu č. 1 s informáciami o jeho obsahu“, z ktorých vychádza argumentácia podanej sťažnosti.

V odôvodnení sťažnosti poukázal sťažovateľ v prvom rade na „dve rozhodnutia“ krajského súdu vydané na základe ustanovenia § 4 zákona č. 166/2003 Z. z., podľa ktorého

ITP možno použiť iba na základe predchádzajúceho písomného súhlasu zákonného sudcu, len na nevyhnutný čas, najdlhšie však na šesť mesiacov, lehota začína plynúť dňom udelenia súhlasu, pričom ak je nevyhnutné použiť naraz alebo následne niekoľko druhov informačno-technických prostriedkov, každý z nich možno použiť len v rozsahu výslovne udeleného súhlasu. Ak sa má ITP použiť v miestach, ktoré nie sú verejne prístupné, zákonný sudca rozhodne aj o tom, či sa súhlas vzťahuje aj na vstup na tieto miesta.

V tomto kontexte sťažovateľ v prílohe sťažnosti pripojil „*Prepis rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. 11. 2005*“, ktorý označil ako „*súhlas č. 1*“, podľa ktorého mal na základe žiadosti SIS z 21. novembra 2005 krajský súd podľa ustanovení § 4 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z. udeliť súhlas na použitie ITP pri vyhotovovaní a využívaní obrazových, zvukových alebo iných záznamov voči osobe sťažovateľa („záujmová osoba“), ktorý mal byť použitý v byte v jeho vlastníctve („B.“) po dobu platnosti súhlasu (od 23. novembra 2005 do 23. mája 2006) s odôvodnením, že ho „*využíva záujmová osoba na kontaktovanie*“, pričom získanie informácií o skutočnostiach spôsobilých vážne ohroziť alebo poškodiť hospodárske záujmy Slovenskej republiky je iným spôsobom neúčinné alebo podstatne sťažené. Súčasťou označeného súhlasu mal byť aj pokyn udelený SIS ako žiadateľovi v lehote 3 mesiacov predkladať sudcovi všetky potrebné podklady na skúmanie trvania dôvodov používania ITP.

Sťažovateľ v nadväznosti na to formuloval podrobnú argumentáciu, v úvode ktorej zdôraznil, že „*súhlas č. 1*“ bol vydaný bez akéhokoľvek zdôvodnenia, teda v rozpore s konštantnou judikatúrou ústavného súdu, ktorá interpretuje povinnosť konajúcich súdov udeľujúcich súhlas na použitie ITP riadne odôvodniť ich použitie, na čom podľa názoru sťažovateľa nemení nič ani skutočnosť, že zákon č. 166/2003 Z. z. takúto povinnosť explicitne neuvádza.

Sťažovateľ na tomto mieste poukázal na relevantné ustanovenia zákona č. 166/2003 Z. z., a síce na ustanovenie § 4 ods. 3 citovaného zákona, podľa ktorého žiadosť o použitie ITP sa predkladá písomne príslušnému súdu a musí obsahovať: a) druh ITP, ktorý sa má použiť, miesto jeho použitia, navrhovaný čas trvania jeho použitia, údaje o osobe, voči ktorej sa má tento prostriedok použiť, b) informácie o predchádzajúcom neúčinnom

alebo podstatne sťaženom odhaľovaní a dokumentovaní činnosti, pre ktorú sa podáva žiadosť, c) dôvody na použitie ITP, pričom súd nesmie rozhodnúť o žiadosti, ktorá nemá zákonom ustanovené náležitosti, a takúto žiadosť musí žiadateľovi vrátiť.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa dôvody použitia ITP voči jeho osobe sa v označenom „súhlase č. 1“ opierali iba o formálny odkaz na obsah ustanovenia § 2 ods. 1 písm. e) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 46/1993 Z. z.“), podľa ktorého SIS v rozsahu svojej pôsobnosti získava, sústreďuje a vyhodnocuje informácie o skutočnostiach spôsobilých vážne ohroziť alebo poškodiť hospodárske záujmy Slovenskej republiky. Sťažovateľ zdôraznil, že absentovalo odôvodnenie v intenciách ustanovenia § 4 ods. 3 písm. b) zákona č. 166/2003 Z. z., teda náležité informácie o predchádzajúcom neúčinnom alebo podstatne sťaženom odhaľovaní a dokumentovaní činnosti, pre ktorú sa podáva žiadosť SIS; konajúci súd dostatočne nešpecifikoval druh, resp. viacero druhov ITP, ktoré mali byť v danom prípade využité, a rozsah ich použitia z vecného a časového hľadiska a napokon aj keď bol ITP reálne inštalovaný v susednom byte užívanom príslušníkom SIS, odôvodnenie malo podľa názoru sťažovateľa reflektovať aj na uvedenú skutočnosť, keďže išlo o miesto „verejne neprístupné“, v prípade ktorého ustanovenie § 4 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z. vyžaduje rozhodnutie zákonného sudcu o súhlase na vstup na takéto miesto.

Sťažovateľ poukázal aj na nedostatok týkajúci sa časového vymedzenia použitia ITP, keď argumentoval: *„Súhlas na použitie ITP sa totiž podľa § 45 ods. 1 zákona o ochrane pred odpočúvaním udeľuje najviac na 6 mesiacov s tým, že táto lehota začína plynúť už dňom udelenia súhlasu. T. j. na rozdiel od inak obvyklého počítania lehôt podľa mesiacov (ak by bol udelený na 6 mesiacov), kedy sa prvý deň do plynutia lehoty nezarátava a lehota končí dňom v príslušnom neskoršom mesiaci s číselným označením zhodným, aké má deň, od ktorého sa lehota počíta, v tomto prípade by posledným deň mal mať o jednotku nižšie číselné označenie, ako prvý deň lehoty. T. j. 6 mesiacov pri zarátaní 23.11.2005 končí 22.5.2006 a nie 23.5.2006, ako uvádza súd.“*

Sťažovateľ prezentoval ďalší nedostatok „súhlasu č. 1“, ktorý videl v tom, že „Zo Súhlasu nie je možné vyvodit', či o ňom rozhodol zákonný sudca, keďže tento v ňom nie je náležite špecifikovaný, pretože listina obsahuje len nečitateľný podpis.“ Podľa sťažovateľa je v danom prípade účel udelenia súhlasu sudcu na použitie ITP, ktorým je limitácia výkonnej moci prostredníctvom nezávislého a nestranného orgánu, označenými skutočnosťami vážne spochybnený. V tejto súvislosti poukázal sťažovateľ aj na ďalšie podľa neho závažné okolnosti: «Súhlas sa zdá byť udelený na vopred predtlačenom formulári iného ako nezávislého a nestranného orgánu štátu.

Podľa § 34 ods. 2 Spravovacieho a kancelárskeho poriadku v príslušnom znení, žiadosť o súhlas na použitie informačno-technických prostriedkov sa mala súdu predkladať písomne v troch vyhotoveniach, pričom sudca mal bezodkladne svoje rozhodnutie vyznačiť na všetkých troch rovnopisoch predloženej žiadosti. Z uvedeného sa možno domnievať, že súhlas mohol byť vydávaný „formulárovo“, t. j. že žiadosť o povolenie odposluchov vo svojom texte alebo v prílohe obsahovala formulár súdneho rozhodnutia a súdne rozhodnutie sa vydávalo takým spôsobom, že sa vyznačilo na žiadosti (ako uvádza aj citované ustanovenie vyhlášky), t. j. vyznačilo sa vyplnením v žiadosti obsiahnutého alebo k nej pripojeného formuláru. Uvedený záver možno vyvodit' napr. i z nasledovných skutočností: (i) Súhlas neobsahuje predtlačené označenie súdu, ale toto je na ňom vyznačené pečiatkou; (ii) Súhlas neobsahuje „spisovú značku“ alebo „číslo konania“ ako je to podľa Spravovacieho a kancelárskeho poriadku typické pre súdy, ale označenie „č. p.“ (číslo písomnosti?), čo naopak pre súdy vonkoncom typické nie je; (iii) celý text samotného Súhlasu je písaný pomocou výpočtovej techniky s výnimkou miest týkajúcich sa „doby platnosti súhlasu“ a lehoty, v ktorej mali byť sudcovi predložené potrebné podklady na skúmanie dôvodnosti trvania používania informačno-technického prostriedku. Pokiaľ by sa vyššie uvedené predpoklady potvrdili, mohli by predstavovať neprimeraný zásah do rozhodovacej činnosti nezávislého a nestranného orgánu zo strany výkonnej moci, čo by bolo vzhľadom na ústavne a medzinárodnoprávne konformný výklad Zákona o ochrane pred odpočúvaním nevyhnutné považovať za neprípustné.».

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti sťažovateľ hodnotil „súhlas č. 1“ ako nezákonný a protiústavný.

Vychádzajúc z judikatúry štrasburských orgánov ochrany práva a naň nadväzujúcej judikatúry ústavného súdu posudzujúcej zásahy do práv jednotlivcov na súkromie na základe mechanizmu logickej nadväznosti hľadísk legálnosti, legitímnosti a proporcionality konkrétneho zásahu sťažovateľ prezentované čiastkové závery zhrnul tak, že použitie ITP v jeho prípade, teda zásah do jeho práva na súkromie, kvalifikoval ako nelegálny. Vzhľadom na absenciu náležitého odôvodnenia použitia ITP v predmetnom súhlase krajského súdu zásah hodnotil ako nelegitímny, resp. taký, ktorého „*legitímnosť nemožno vierohodným spôsobom preukázať*“, a ako neproporcionálny, resp. taký, ktorého „*proporcionality zásahu nie je možné zodpovedne posúdiť*“.

Sťažovateľ v rámci ďalšej argumentácie uviedol, že *«Na základe Súhlasu č. 1 bolo vykonané pomerne extenzívne (podľa našich informácií) odpočúvanie bytu Sťažovateľa. V odposluchoch sa pokračovalo, hoci byt preukázateľne využívali nie Sťažovateľ a osoby, s ktorými sa on „kontaktoval“, ale aj úplne iné osoby bez súhlasu Z. V. (t. j. aj ak ho po dlhšie obdobie Z. V. vôbec nevyužíval). Výsledky takýchto odposluchov boli následne rôznym spôsobom „procesované“. Podľa nášho názoru sa zrejme celé odposluchy zaviedli pod nejakou zámienkou, ktorá bude zrejma zo žiadosti o použitie ITP z 21. 11. 2005 (spomína sa v súhlase č. 1). A hoci reálny priebeh „monitoringu“ bytu nenasvedčoval napĺňaniu týchto dôvodov, v odpočúvaní sa pokračovalo a to tak u iných osôb ako Z. V. bez jeho prítomnosti, v súvislosti s inými dôvodmi, ako boli pôvodne uvedené v žiadosti, a to zrejme po celú dobu (6 mesiacov) povoleného odpočúvania. Je otázne, do akej miery sa v tejto súvislosti zhostil súd svojej povinnosti podľa ust. § 4 ods. 6 zákona o ochrane pred odpočúvaním a do akej miery sa jej zhostila samotná služba, aspoň v podobe predkladania konkrétnych správ súdu, vecne náležitých a z hľadiska času včas dodaných (mali byť - aspoň podľa znenia Súhlasu č. 1 - predkladané, nie predložené do 3 mesiacov, čo predpokladá aspoň 2 správy SIS, ktoré by mali byť súčasťou súdneho spisu na Krajskom súde v Bratislave).»*.

Sťažovateľ napokon dôvodil, že podľa jeho *«zistení odpočúvanie pokračovalo až do júla resp. augusta 2006; čo prinajmenšom tvrdí P. H., príslušník SIS, ktorý odpočúvanie inicioval a o ktorom hovoríme bližšie ďalej. To ale predpokladá ďalší súhlas súdu podľa ust. § 4 ods. 1 zákona o ochrane pred odpočúvaním, vydaný na použitie ITP na odposluch*

bytu Sťažovateľa ... po dobu od 23. 5. 2011 aspoň do júla/augusta 2011 alebo rozhodnutie o predĺžení pôvodného súhlasu, vydané súdom podľa ust. § 4 ods. 2 zákona o ochrane pred odpočúvaním (toto rozhodnutie súdu, či už bolo vydané podľa ust. 4 ods. 1 alebo 2 cit. zák., a či sa vzťahovalo iba na osobu sťažovateľa alebo aj na iné osoby, budeme ďalej označovať ako „Súhlas č. 2“).».

V nadväznosti na to sťažovateľ prezentoval tento čiastkový záver: *„Uvedený súhlas nadväzoval zrejme na výsledky nezákonného a protiústavného odpočúvania. Preto nech bol akokoľvek odôvodnený, keďže z bezprávia nemôže vzniknúť právo, už preto (že predchádzajúce odpočúvanie a samotný Súhlas č. 1 boli nezákonné/protiústavné), bude nezákonným a protiústavným aj on sám (a to z rovnakých dôvodov a pre porušenie rovnakých ustanovení Ústavy, Listiny základných práv a slobôd a Dohovoru) ako Súhlas č. 1. To isté platí aj pre odpočúvanie bytu Sťažovateľa na základe Súhlasu č. 2 (odkazujeme na argumentáciu, použitú pri odpočúvaní na základe Súhlasu č. 1).“*

2. Podaním doručeným ústavnému súdu 8. júna 2011 sťažovateľ doplnil prílohy sťažnosti, ako aj ďalšie *„rovnopisy sťažnosti zo dňa 6. 6. 2011“*.

3. Sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 14. decembra 2011 argumentačne doplnil pôvodnú sťažnosť, špecifikoval napadnuté rozhodnutie krajského súdu pôvodne označené ako *„súhlas č. 2“*, a to príslušnou spisovou značkou a dátumom udelenia predmetného súhlasu (súhlas sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 z 18. mája 2006), a napokon upravil návrh rozhodnutia (tzv. petit sťažnosti), o ktorého vydanie ústavný súd žiadal.

4. Podaním doručeným ústavnému súdu 26. apríla 2012 sťažovateľ doplnil sťažnosť v časti námietky porušenia základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny touto argumentáciou:

«Vydaním Súhlasu 1 a Súhlasu 2 Odporca 1 porušil základné právo Sťažovateľa garantované v čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a čl. 38 ods. 1 Listiny nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi, a to z nižšie uvedených dôvodov:

(a) Rozvrh práce Odporcu 1 na roky 2005 („Rozvrh 2005“), resp. 2006 („Rozvrh 2006“) v rozpore so Zákonom o súdoch neupravoval spôsob pridelovania vecí týkajúcich sa

rozhodovania o súhlase na použitie ITP („Agenda“) tak, aby tým bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí (v každom časovom úseku totiž v uvedených veciach rozhodoval vždy iba jeden vopred známy sudca). V dôsledku uvedeného sudca, ktorý vydal Súhlas 1, resp. Súhlas 2, nebol určený v súlade so Zákonom o súdoch, a teda nebol zákonným sudcom v tom zmysle, v akom tento pojem definuje Zákon o súdoch a vykladá judikatúra Ústavného súdu

(b) Súhlas 1 je pre chýbajúci údaj o mene a priezvisku sudcu z hľadiska posúdenia jeho vydania zákonným sudcom nepreskúmateľný. Odhliadnuc od toho, nakoľko vydaniu Súhlasu 1 predchádzala (u Odporcu 1) taká zmena rozvrhu Práce (rozvrhu služieb), ktorá ovplyvnila pridelenie tejto veci, hoci odporovala právnym predpisom, nemohol byť Súhlas 1 vydaný zákonným sudcom ani v prípade, ak by ho vydal sudca určený takto zmeneným rozvrhom.

Rozvrh 2005 a Rozvrh 2006, vrátane Dodatku 2005 a Dodatku 2006 v znení, v akom boli sprístupnené Sťažovateľovi, neupravovali mechanizmus, ktorý by vylučoval možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Z Rozvrhu 2005 a Rozvrhu 2006 vyplýva, že vo veciach Agendy sa neuplatňuje „elektronické pridelenie veci generátorom“, ale rozhoduje sa podľa osobitnej prílohy - Dodatku 2005, resp. Dodatku 2006. Z Dodatku 2005 ako aj z Dodatku 2006 je zrejmé, že príslušné rozvrhy služieb boli určené tak, že počas každého týždňa vykonával službu vždy iba jeden sudca. Konkrétne v 47. týždni roku 2005 (21. 11. 2005 až 27. 11. 2005), t. j. v týždni, v ktorom bol vydaný Súhlas 1, mal podľa Dodatku 2005 vykonávať službu sudca JUDr. T. K. (po „zmene služieb“ JUDr. J. M.). JUDr. J. M. mal podľa Dodatku 2006 vykonávať službu aj v 20. týždni roku 2006 (15. 5. 2006 až 21. 5. 2006), teda v týždni, v ktorom bol vydaný Súhlas 2.»

Podľa názoru sťažovateľa takýto systém pridelenia súdnej agendy nerešpektuje účel označeného základného práva, a síce zachovanie zásady pevného a náhodného pridelenia vecí v záujme vylúčenia možnosti ovplyvňovania pridelenia vecí.

5. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti sťažovateľ ústavný súd žiadal, aby nálezom vyslovil, že krajský súd svojím postupom a označenými rozhodnutiami v konaniach vedených pod sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 a sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 porušil jeho označené základné práva zaručené ústavou a listinou a práva zaručené dohovorom,

rozhodnutia z 23. novembra 2005 a 18. mája 2006 vydané v označených konaniach zrušil, prikázal krajskému súdu zabezpečiť likvidáciu záznamov súvisiacich s realizáciou ITP na základe súhlasov vydaných krajským súdom v označených konaniach a zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 33 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

6. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril krajský súd prostredníctvom svojho predsedu, ktorý v liste sp. zn. Spr. 3294/12 z 15. augusta 2012 doručenom ústavnému súdu 22. augusta 2012 uviedol, že sťažovateľom napadnuté súhlasy vydané na základe ustanovení § 4 zákona č. 166/2003 Z. z. udelil zákonný sudca určený osobitnou časťou rozvrhu práce krajského súdu platného pre kalendárne roky 2005 a 2006 a ich odôvodnenie zodpovedalo platnej legislatíve a zaužívanej súdnej praxi.

Krajský súd ešte vo svojom predchádzajúcom liste zo 14. mája 2012 doručenom ústavnému súdu 15. mája 2012 vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

7. K vyjadreniu krajského súdu predložil sťažovateľ prostredníctvom svojho advokáta stanovisko doručené ústavnému súdu 1. októbra 2012, v ktorom uviedol, že uvedené vyjadrenie krajského súdu považuje v otázke námietok porušenia základného práva na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy za absolútne nedostatočné, čím vlastne podľa názoru sťažovateľa krajský súd potvrdil oprávnenosť argumentácie sťažovateľa, keďže „na možnosť ponúknuť dôkaz opaku (pokiaľ ide o to, že vo veci rozhodol zákonný sudca) vlastne úplne rezignoval“. Vo vzťahu k argumentácii krajského súdu o primeranosti odôvodnenia udelených súhlasov krajského súdu sťažovateľ zotrval na dôvodoch argumentácie obsiahnutej v jeho sťažnosti.

8. Po vykonaní úkonu jednorazového oboznámenia sa advokáta s utajovanými skutočnosťami (9. októbra 2012) sťažovateľ v jeho zastúpení doručil ústavnému súdu 15. novembra 2012 „zhrňujúce“ a zároveň záverečné vyjadrenie vo veci, ako aj k vyjadreniam krajského súdu.

Sťažovateľ v ňom zrekapituloval obsah doterajších svojich podaní a vo viacerých bodoch svoju sťažnosť opakovane a podrobne zdôvodnil. V súvislosti s celkovým postupom

krajského súdu uviedol: „*Mnohonásobné porušenie právnych predpisov rôznej právnej sily v oblasti administratívnej bezpečnosti a súdnej evidencie nie je len nezákonným postupom Odporcu, ale podstatným spôsobom vedie k nepreskúmateľnosti Súhlasov a absencií riadneho výkonu kontrolnej činnosti Odporcu (konkrétne zlyhanie). ... toto mnohonásobné porušenie svedčí aj o systémovom zlyhaní kontrolnej funkcie súdov pri povoľovaní používania ITP (systémové zlyhanie). To množstvo administratívnych nedostatkov v Súhlasoch a v ďalšom postupe Odporcu nemôže byť náhodné. Pritom tu nejde len o nejasnosť a rozptýlenosť rôznych povinností súdov v mnohých právnych (interných) predpisoch, ktorá sťažovala súdom riadne vybavovanie tohto druhu agendy, ale zrejme – popri konkrétnom pochybení sudcu – aj o neschopnosť, či neochotu súdu (súdov) prinajmenšom v predmetnom období (2005 – 2006) viesť riadne, nezávisle a odborne súdnu agendu povoľovania používania ITP. Naše zistenia smerujú k podozreniu, že spravodajské odpočúvanie súdnictvo v dobe vydávania Súhlasov vnímalo len ako nevďačnú administratívnu agendu, pri ktorej justičné orgány nevystupovali v pozícii nezávislého štátneho orgánu, chrániaceho záujmové osoby pred zneužívaním odpočúvania, ale iba ako rutinne (navyše aj formálne zle) fungujúci úrad, ktorého súhlas na použitie ITP bol pre SIS len ľahko zaobstarateľnou formalitou.“*

Vychádzajúc z nutnosti posúdiť ústavnosť a zákonnosť rozhodnutí a postupov krajského súdu v úzkej súvislosti s kvalitou žiadostí o súhlas s použitím ITP sťažovateľ poukázal na ich mnohé formálne nedostatky (absencia prezentačnej pečiatky, absencia číslovania strán, absencia údajov o tom, či boli krajskému súdu spolu so žiadosťami SIS predložené aj súvisiace spisy, nesprávne označenie dôvodu na použitie ITP, absencia podpisovej doložky a absencia údajov o spôsobe doručenia rozhodnutia žiadateľovi), ale predovšetkým na ich obsahové nedostatky (napr. absencia náležitostí žiadosti podľa § 4 ods. 3 zákona č. 166/2003 Z. z., absencia relevantného odôvodnenia žiadostí SIS ako takého, neprípustný účel používania ITP, absencia preukázania predchádzajúceho neúčinného alebo podstatne sťaženého odhaľovania a dokumentovania činnosti, zavádzanie týkajúce sa údajnej trestnej činnosti sťažovateľa, neodôvodnenie, prečo mal byť ITP použitý práve v konkrétnom byte, absencia princípu proporcionality zásahu – „nevyhnutný čas“ odposluchu). Podľa sťažovateľa „*Odporcovi ako súdu tu unikol aj tak zásadný lapsus žiadateľa, že Žiadosť SIS 1 sa v takomto prípade mala odvolávať na § 2 ods. 1 písm. d)*

Zákona o SIS (informácie o organizovanej trestnej činnosti a terorizme) a nie na § 2 ods. 1 písm. e) Zákona o SIS (informácie o skutočnostiach spôsobilých vážne ohroziť alebo poškodiť hospodárske záujmy Slovenskej republiky).“ Sťažovateľ súhrne k nedostatkom žiadostí prezentuje názor, že krajský súd mal v obidvoch prípadoch postupovať podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 166/2003 Z. z. a vrátiť ich žiadateľovi.

Sťažovateľ rovnako aj k rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 (ktoré označuje ako „*súhlas č. 1*“) zhrnul a špecifikoval svoje výhrady uplatnené v predchádzajúcich podaniach a na základe oboznámenia sa advokáta s utajovanými skutočnosťami ich priradil aj k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 z 18. mája 2006 (ktoré označuje ako „*súhlas č. 2*“). Sťažovateľ podrobne zdôvodnil nedostatky formálneho charakteru obidvoch rozhodnutí a v tejto súvislosti vyslovil pochybnosti o ich autentickosti. Neurčitosť súhlasu ako výroku a absencia odôvodnenia v obidvoch rozhodnutiach podľa sťažovateľa už bez ďalšieho mali za následok porušenie jeho označených práv.

Sťažovateľ prezentoval aj námietky týkajúce sa postupu krajského súdu vo vzťahu k zákonným pravidlám nakladania s písomnosťami podliehajúcimi utajeniu podľa zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie (ďalej len „*právna úprava o ochrane utajovaných skutočností*“) a vyslovil názor o ich viacnásobnom porušení krajským súdom.

Popri uvedenom zásadnom nedostatku v postupe krajského súdu pred vydaním súhlasov sťažovateľ podrobne odôvodňuje aj závažné jeho pochybenia v období po ich vydaní súvisiace najmä s nedostatočnou kontrolou používania ITP.

Sťažovateľ zároveň v tomto podaní spresnil petit svojej sťažnosti, a to tak, že (1) konkretizoval už pôvodne namietané neoprávnené zhromažďovanie jeho osobných údajov „*najmä držaním nižšie uvedených utajovaných písomností..., ktoré sa nachádzajú v dispozičnej sfére krajského súdu*“ (sťažovateľ označil 5 písomností predmetom, spisovou značkou a dátumom vyhotovenia), (2) v návrhu na vydanie príkazu krajského súdu „*vyradiť a zničiť všetky záznamy a akékoľvek iné dokumenty, ktoré boli získané v súvislosti s vydaním*

rozhodnutí...“, konkretizoval tieto písomnosti rovnako ako v predchádzajúcom bode a (3) návrh na priznanie finančného zadosťučinenia upravil na sumu 16 500 €.

Sťažovateľ v tomto podaní tiež vyslovil súhlas, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v predmetnom konaní.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Ústavný súd v súvislosti s ostatným podaním sťažovateľa rešpektujúc princíp rovnosti strán a s prihliadnutím na zásadu kontradiktórnosti, ale aj na hospodárnosť a účelnosť ďalšieho postupu v konaní nepovažoval za nevyhnutné doručovať ho krajskému súdu pre účely vyjadrenia sa k nemu, pretože aj keď sťažovateľ v ňom pomerne na veľkom priestore prezentuje miestami i veľmi detailne popis skutkových okolností a ich právne hodnotenie zo svojho pohľadu, obsahovo, ani čo sa týka rozsahu označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, to nemení podstatu sťažnosti, s ktorou sa mal možnosť krajský súd oboznámiť a vyjadriť sa k nej.

II.

1. Ústavný súd v úvode tejto časti odôvodnenia považuje za potrebné uviesť, že predmetné súdne spisy mu boli zapožičané krajským súdom a v čase rozhodovania o sťažnosti ich obsah podliehal utajeniu podľa právnej úpravy o ochrane utajovaných skutočností. Z tohto dôvodu bude ďalšia argumentácia formulovaná tak, aby zrozumiteľne a presvedčivo odôvodnila výrok tohto rozhodnutia, ale zároveň aby nedošlo k porušeniu tejto právnej úpravy. Ústavný súd tiež zdôrazňuje, že účastníkom sú z doterajšieho konania všetky relevantné skutočnosti, na ktorých je toto rozhodnutie založené, dostatočne známe.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, zo spisového materiálu krajského súdu ústavný súd zistil tieto skutočnosti relevantné pre posúdenie veci sťažovateľa:

3. Ústavný súd zo súdnych spisov krajského súdu sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 (ďalej aj „súdny spis k súhlasu č. 1“) a sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 (ďalej aj „súdny spis k súhlasu č. 2“; ďalej spolu aj „predmetné súdne spisy“) zistil, že

a) rozhodnutím sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 označeným v záhlaví ako „ROZHODNUTIE“ (ďalej aj „súhlas č. 1“) krajský súd udelil podľa § 4 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z. oprávnenému orgánu štátu súhlas na použitie ITP pri vyhotovovaní a využívaní obrazových, zvukových alebo iných záznamov u osoby sťažovateľa v byte na označenej adrese v jeho vlastníctve. Ďalej z tohto rozhodnutia vyplýva, že súhlas je daný na základe žiadosti oprávneného orgánu štátu z 21. novembra 2005, podľa ktorej získanie informácií podľa § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 46/1993 Z. z. je v zmysle § 4 zákona č. 166/2003 Z. z. iným spôsobom neúčinné alebo podstatne sťažené. Súhlas bol udelený na dobu od 23. novembra 2005 do 23. mája 2006. V rozhodnutí bolo podľa § 4 ods. 6 zákona č. 166/2003 Z. z. žiadateľovi uložené, aby v lehote „(nečitateľné znaky, pozn.) 3 mes.“ predkladal sudcovi všetky potrebné podklady na skúmanie dôvodnosti trvania použitia ITP. Rozhodnutie je v pravom dolnom rohu opatrené odtlačkom okrúhlej pečiatky krajského súdu a slovami „*meno, funkcia, podpis sudcu*“, ku ktorým je pripojený nečitateľný podpis,

b) rovnakým spôsobom je vecne a právne vymedzený predmet a dôvod súhlasu č. 1 aj v žiadosti, pričom sú v nej navyše uvedené informácie k vecným dôvodom žiadosti;

c) v súdnom spise k súhlasu č. 1 je tiež informácia o priebehu používania ITP a oznámenie o ukončení používania ITP;

d) formálne a v podstatných častiach aj obsahovo zhodným rozhodnutím sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 z 18. mája 2006 (ďalej aj „súhlas č. 2“) krajský súd udelil súhlas na použitie ITP tomu istému žiadateľovi s tým, že okrem sťažovateľa sa týkal aj ďalšej fyzickej osoby a jeho platnosť bola vymedzená na obdobie od 18. mája 2006 do 18. novembra 2006;

e) v súdnom spise k súhlasu č. 2 je tiež žiadosť o použitie ITP a informácia o predčasnom ukončení používania ITP.

III.

A. Právne východiská

1. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 19 ods. 3 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Podľa čl. 21 ods. 1 ústavy obydlie je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.

Podľa čl. 21 ods. 3 ústavy iné zásahy do nedotknuteľnosti obydlija možno zákonom dovoliť iba vtedy, keď je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu života, zdravia alebo majetku osôb, na ochranu práv a slobôd iných alebo na odvrátenie závažného ohrozenia verejného poriadku. Ak sa obydlie používa aj na podnikanie alebo vykonávanie inej hospodárskej činnosti, takéto zásahy môžu byť zákonom dovolené aj vtedy, keď je to nevyhnutné na plnenie úloh verejnej správy.

Podľa čl. 22 ods. 1 ústavy listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručujú.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

2. Podľa čl. 10 ods. 2 listiny každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 10 ods. 3 listiny každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Podľa čl. 12 ods. 1 listiny obydlie je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.

Podľa čl. 12 ods. 3 listiny iné zásahy do nedotknuteľnosti obydlia môže zákon dovoliť, len ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu života a zdravia osôb, na ochranu práv a slobôd iných alebo na odvrátenie závažného ohrozenia verejnej bezpečnosti a poriadku. Pokiaľ sa obydlie používa aj na podnikanie alebo vykonávanie inej hospodárskej činnosti, môže zákon dovoliť také zásahy aj vtedy, ak je to nevyhnutné na plnenie úloh verejnej správy.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

3. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojov a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

4. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z. tento zákon ustanovuje podmienky použitia ITP bez predchádzajúceho súhlasu toho, komu zasahuje do súkromia orgán štátu, ktorý informačno-technický prostriedok používa.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z. ITP na účely tohto zákona sú najmä elektrotechnické, rádiatechnické, fototechnické, optické, mechanické, chemické a iné technické prostriedky a zariadenia alebo ich súbory používané utajovaným spôsobom pri

- a) vyhľadávani, otváraní, skúmaní a vyhodnocovaní poštových zásielok a iných dopravovaných zásielok,
- b) odpočúvaní a zaznamenávaní v rámci telekomunikačných činností,
- c) vyhotovovaní a využívaní obrazových, zvukových alebo iných záznamov.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 166/2003 Z. z. ITP môže používať Policajný zbor, SIS, Vojenské spravodajstvo, Zbor väzenskej a justičnej stráže a Colná správa v rozsahu podľa osobitných predpisov.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z. ITP možno použiť iba vtedy, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na zabezpečenie bezpečnosti štátu, obranu štátu, predchádzanie a objasňovanie trestnej činnosti alebo na ochranu práv a slobôd iných. Použitím informačno-technického prostriedku sa môže základné právo alebo sloboda obmedziť len v nevyhnutnom rozsahu a nie dlhšie, ako je to nevyhnutné na dosiahnutie zákonom uznaného cieľa, na ktorý slúži.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z. ITP možno použiť iba na základe predchádzajúceho písomného súhlasu zákonného sudcu len na nevyhnutný čas, najdlhšie však na šesť mesiacov. Lehota začína plynúť dňom udelenia súhlasu. Ak je nevyhnutné použiť naraz alebo následne niekoľko druhov ITP, každý z nich možno použiť len v rozsahu výslovne udeleného súhlasu. Ak sa má ITP použiť v miestach, ktoré nie sú verejne prístupné, zákonný sudca rozhodne aj o tom, či sa súhlas vzťahuje aj na vstup na tieto miesta.

Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 166/2003 Z. z. zákonný sudca, ktorý dal súhlas na použitie ITP, môže na základe novej žiadosti dobu použitia predĺžiť, zakaždým však najviac o ďalších šesť mesiacov, ktoré začnú plynúť dňom udelenia ďalšieho súhlasu. Ďalší súhlas sa musí udeliť v písomnej forme najneskôr v posledný deň plynutia lehoty podľa odseku 1. Ak lehota podľa odseku 1 uplynie a ďalší súhlas nie je udelený, použitie ITP sa musí skončiť v posledný deň lehoty určenej v súhlase.

Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 166/2003 Z. z. žiadosť o použitie ITP sa predkladá písomne súdu príslušnému podľa § 4a. Žiadosť musí obsahovať

- a) druh ITP, ktorý sa má použiť, miesto jeho použitia, navrhovaný čas trvania jeho použitia, údaje o osobe, voči ktorej sa má tento prostriedok použiť,
- b) informácie o predchádzajúcom neúčinnom alebo podstatne sťaženom odhaľovaní a dokumentovaní činnosti, pre ktorú sa podáva žiadosť,
- c) dôvody na použitie ITP. Súd nesmie rozhodnúť o žiadosti, ktorá nemá zákonom ustanovené náležitosti, a takúto žiadosť vráti žiadateľovi.

Podľa § 4 ods. 4 zákona č. 166/2003 Z. z. žiadosť predkladá orgán štátu, ktorý zamýšľa použiť ITP na uplatnenie svojej zákonom ustanovenej pôsobnosti (§ 2 ods. 2).

Podľa § 4 ods. 5 zákona č. 166/2003 Z. z. proti rozhodnutiu o súhlase nemožno podať opravný prostriedok.

Podľa § 4 ods. 6 zákona č. 166/2003 Z. z. zákonný sudca, ktorý dal súhlas na použitie ITP, je povinný sústavne skúmať trvanie dôvodov ich použitia. Ak dôvody pominuli, je povinný bezodkladne rozhodnúť o ukončení ich používania.

5. Ochrana súkromia je zakotvená vo viacerých ustanoveniach ústavy, naproti tomu ochrana práva na súkromie je v dohovore sústredená v čl. 8. Ústavný súd už v minulosti viackrát judikoval, že základné práva obsiahnuté v ústave vykladá v intenciách dohovoru, teda v intenciách judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej aj „ESLP“). Tak to je aj v súvislosti s danou problematikou.

6. Európsky súd pre ľudské práva sa opakovane v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyjadril, že súkromný život je „široký pojem, ktorý nie je poddajný vyčerpávajúcej definícii“ (pozri napr. rozhodnutie S. proti Spojenému kráľovstvu zo 4. decembra 2008). Tradičné liberálne chápanie práva na súkromie vychádza z vymedzenia „negatívnych povinností“ štátu, ktoré mu prikazujú obmedzovať svoje zásahy do sféry súkromného života človeka. V takomto videní sa právo na súkromie obmedzuje na oprávnenie voči štátu, ktorý sa má zdržať nepovolených zásahov do súkromného a rodinného života, pričom rozsah povolených zásahov je prísne limitovaný, čomu zodpovedá aj konštrukcia čl. 8 dohovoru, ktorý v prvom odseku deklaruje právo na súkromie a v druhom odseku taxatívne vymedzuje podmienky, za ktorých môže štát zasiahnuť do súkromia človeka. V základoch tohto práva je tak obsiahnutý negatívny koncept slobody alebo požiadavka „byť nechaný na pokoji“, teda existencia určitej súkromnej zóny, do ktorej by nemal nikto vstupovať či do nej zasahovať.

7. Rozhodovacia prax ESLP je v prípadoch týkajúcich sa práva na súkromie veľmi extenzívna, čomu napomáha aj samotné znenie čl. 8 dohovoru, ktoré do práva na súkromie výslovne zaradilo právo na súkromný život, právo na rodinný život, nedotknuteľnosť obydlia a ochranu korešpondencie. V rámci práva na súkromný život dominujú už tradičné práva spojené so zákazom zberu a zhromažďovania osobných údajov rôznymi formami, napr. tajné odpočúvania telefonických rozhovorov. Pod rozsah čl. 8 dohovoru je samozrejme subsumovaná ochrana pred zásahmi do súkromného priestoru, teda miest, kde sa jednotlivец môže utiahnuť, aby nebol na očiach verejnosti (napr. dom, byt a pod.).

Právo na rešpektovanie korešpondencie chráni možnosť výmeny informácií medzi ľuďmi a dôvernosť tejto komunikácie. Pojem korešpondencie vykladá ESLP reflektujúc na neustály vývoj informačných technológií veľmi široko. V rozhodnutí Huvig proti Francúzsku z 24. apríla 1990 ESLP uviedol, že tak, ako to je aj v prípade slova

„život“, dohovor nepoužíva žiadne adjektívum na to, aby kvalifikoval slovo „korešpondencia“. Pod obsahový rámec aplikovateľnosti tohto komponentu čl. 8 dohovoru judikatúra ESLP postupne zahrnula okrem listovej korešpondencie aj telefonické hovory (rozhodnutie Klass a ďalší proti Nemecku zo 6. septembra 1978), maily a informácie o navštívených webových stránkach (rozhodnutie Copland proti Spojenému kráľovstvu z 3. apríla 2007), a dokonca aj taký špecifický prípad, ako bolo použitie prenosného odpočúvacieho a nahrávacieho zariadenia na zaznamenanie konverzácie uskutočnenej v dome sťažovateľa, ktoré z hľadiska charakteru a stupňa zásahu do súkromia jednotlivca kvalifikovala ako virtuálne identické nahrávanie telefonických hovorov (Bykov proti Rusku z 10. marca 2009).

Pokiaľ ide o čl. 8 dohovoru formulovaný zákaz zhromažďovania a úschovy osobných údajov, tento je okrajovo spojený s právom na ochranu korešpondencie, pretože niektoré osobné údaje sa získavajú aj prostredníctvom komunikácie jednotlivca s inými ľuďmi. V porovnaní s právom na ochranu korešpondencie, k porušeniu ktorého môže dôjsť aj „pasívnym sledovaním“ komunikácie jednotlivca, v prípade zberu a zhromažďovania osobných údajov ide o dlhodobejšiu činnosť s rôznorodejšími možnosťami využitia týchto údajov. Systematické a permanentné zhromažďovanie osobných údajov realizované bezpečnostnými silami vytvárajúce súbor informácií o konkrétnej osobe nastoľuje závažné otázky vo vzťahu k právu na súkromie, čo odôvodňuje aplikovateľnosť čl. 8 dohovoru na takéto situácie. ESLP osobitne v tomto kontexte upozornil na prípady tajného sledovania a s ním spojeného zhromažďovania osobných údajov určeného na ochranu národnej bezpečnosti realizovanú spravodajskými službami (pozri napr. rozhodnutie Rotaru proti Rumunsku zo 4. mája 2000; Segerstedt-Wiberg a ostatní proti Švédsku zo 6. júna 2006).

8. Z hľadiska metodologického pri sťažnostiach týkajúcich sa porušenia práva na súkromie po uznaní, že ide o vec spadajúcu do pôsobnosti pojmu súkromný život, ESLP presúva svoju pozornosť na skúmanie ospravedlniteľnosti takéhoto zásahu z pohľadu limitov vymedzených čl. 8 dohovoru.

Ako prvé nastupuje posúdenie kritéria legality (že k zásahu došlo na základe zákona), potom legitímnosti (že k zásahu došlo pre účely niektorého zo záujmov vymedzených odsekom 2 čl. 8 dohovoru) a napokon proporcionality zásahu (že zásah bol v demokratickej

spoločnosti nevyhnutný). Ak dôjde k zisteniu nesúlady so zákonom, potom sa už k posúdeniu ďalších dvoch podmienok nepristupuje a konštatuje sa porušenie čl. 8 dohovoru. Legalita zásahu štátu do práva na súkromie je teda determinovaná zákonom, čo predpokladá aj čl. 8 ods. 2 dohovoru. Takýto zásah orgánu verejnej moci musí byť teda vždy súladný so zákonom a predvídaný konkrétnou právnou normou. Legalita takýchto opatrení štátu úzko súvisí s ich legitimitou, to znamená, že tieto zásahy sa môžu uplatniť len v prípadoch a okolnostiach, ktoré priamo vyplývajú z čl. 8 ods. 2 dohovoru, t. j. ak ide o záujem štátu, spoločnosti alebo jednotlivca. Výber prostriedkov pri týchto zásahoch do práva na súkromie je ponechaný na voľnú úvahu orgánu verejnej moci, avšak pri dodržaní limitov spočívajúcich v nevyhnutnosti daných zásahov a pri dodržaní princípov a zásad vlastných demokratickej spoločnosti (obdobne I. ÚS 274/05).

Judikatúra ESĽP v rámci špecifickej oblasti týkajúcej sa zásahov spôsobených operatívno-pátracími prostriedkami (odposluchy, monitorovanie elektronickej komunikácie, používanie priestorových nahrávacích zariadení a pod.) kladie mimoriadny dôraz na kritérium zákonnosti takéhoto zásahu, s ktorým je spojená požiadavka riadneho zákonného podkladu na realizáciu zásahu a zároveň dostatočná kvalita právnej úpravy. Európsky súd pre ľudské práva pre všetky spôsoby „tajného sledovania“ aplikuje rovnaké princípy bez toho, aby rozlišoval medzi jednotlivými druhmi použitých operatívno-pátracích prostriedkov (rozhodnutia Khan proti Spojenému kráľovstvu z 12. mája 2000; Copland proti Spojenému kráľovstvu z 3. apríla 2007). Ochrana poskytovaná čl. 8 dohovoru sa pritom vzťahuje nielen na samotný záznam komunikácie zachytenej odpočúvacou technikou, ale aj na nakladanie s takto získanými dátami (rozhodnutie Chadimová proti Českej republike z 18. apríla 2006).

Zásada legality je vymedzená tromi podmienkami, podľa ktorých sa zásah musí opierať o zákonnú platformu obsiahnutú vo vnútroštátnom zákonodarstve (ktorá právna úprava je zároveň prístupná) a musí byť predvídateľný a súladný s princípom panstva práva (pozri napr. Association for European Integration and Human Rights a Ekimdzhiev proti Bulharsku z 28. júna 2007). Európsky súd pre ľudské práva podotkol, že pojem „súlad so zákonom“ zahŕňa nielen požiadavku súladu s vnútroštátnym zákonodarstvom, ale aj podmienku kvality právnej úpravy akceptujúcej princíp panstva práva, ktorý poskytuje

záruky proti svojvôli v oblasti zásahov do súkromia jednotlivcov a zároveň poskytuje jednotlivcovi náležité informácie o okolnostiach a podmienkach, za splnenia ktorých sú orgány verejnej moci oprávnené využiť „tajné opatrenia“. „Pretože praktická implementácia opatrenia tajného sledovania komunikácie nie je prístupná kontrole dotknutých osôb alebo širokej verejnosti, bolo by v rozpore so zásadou panstva práva, aby právne uváženie poskytnuté exekútíve alebo sudcovi bolo formulované ako neobmedzená moc. Preto zákon musí dostatočne jasne uvádzať rozsah každého takéhoto uváženia poskytnutého príslušným orgánom a spôsob jeho výkonu, aby poskytol jednotlivcovi dostatočnú ochranu pred svojvoľnými zásahmi“ (rozhodnutie Bykov proti Rusku z 10. marca 2009). Pregnantne tieto úvahy ESLP zhrnul stanoviskom formulovaným v rozhodnutí Klass a ďalší proti Nemecku zo 6. septembra 1978: „Predovšetkým tam, kde je moc exekutívy vykonávaná tajne, je riziko svojvôle evidentné.“ Všeobecnou zásadou uplatňovanou v rozhodovacej činnosti ESLP v tejto oblasti je, že právna úprava musí zakotviť mechanizmus dostatočných kontrolných obmedzení kompetentných subjektov nariaďujúcich alebo realizujúcich sledovacie opatrenia, predovšetkým definovať okruh osôb, ktoré môžu byť podrobené týmto opatreniam; okruh trestných činov, pri ktorých ich možno využiť; zakotviť časové obmedzenia ich realizácie; upraviť proces vyhodnocovania, použitia a skladovania získaných dát; zakotviť opatrenia sprevádzajúce odovzdávanie takýchto dát iným subjektom; upraviť okolnosti, za akých môžu či musia byť získané nahrávky zlikvidované (napr. rozhodnutie Huvig a Kruslin proti Francúzsku z 24. apríla 1990; rozhodnutie M. M. proti Holandsku z 8. apríla 2003 týkajúce sa sťažnosti č. 39339/98; rozhodnutie Khan proti Spojenému kráľovstvu z 12. mája 2000; rozhodnutie Lewis proti Spojenému kráľovstvu z 25. novembra 2003 a rozhodnutie Heglas proti Českej republike z 1. marca 2007).

Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil aj nevyhnutnosť účinnej vonkajšej kontroly, ktorej majú sledovacie opatrenia podliehať či už prostredníctvom dohľadu súdu alebo prostredníctvom dohľadu nezávislej komisie (rozhodnutie Klass a ďalší proti Nemecku zo 6. septembra 1978). V prípade Iordachi a ostatní proti Moldavsku ESLP konštatoval nedostatočnosť príslušnej legislatívy, v ktorej absentovali zmienené jasné pravidlá a úloha súdu ako kontrolného orgánu bola značne obmedzená, keďže štatistické údaje zodpovedajúce sledovanému časovému obdobiu ukázali, že súdy vyhoveľi 99,24 % žiadostí podaných orgánmi činnými v trestnom konaní, čo signalizovalo nadmerné

využívanie systému odpočúvania telekomunikačnej prevádzky a zlyhanie mechanizmu kontroly.

Osobitne v súvislosti s problematikou tajných služieb ESLP upozornil, že systém zberu informácií v takej dôležitej oblasti, ako je tajné sledovanie určené na ochranu národnej bezpečnosti, kladie vysoké nároky na kontrolné mechanizmy slúžiace na prevenciu pred zneužívaním tajného odpočúvania príslušnými službami, pretože práve táto oblasť prináša riziko ohrozenia demokracie, s odôvodnením, že ju chráni. Kontrolné mechanizmy v danej oblasti musia v najširšej možnej miere rešpektovať hodnoty demokratickej spoločnosti, predovšetkým výsadné postavenie práva, čo zahŕňa zabezpečenie účinnej kontroly zásahov výkonnej moci do práv jednotlivcov, prinajmenšom v poslednej inštancii, a to súdnou mocou, ktorá ponúka najvyššie záruky nezávislosti, nestrannosti a regulárnosti konania (rozhodnutie Rotaru proti Rumunsku zo 4. mája 2000).

9. Legitímnosť zásahu štátu je ustanovená priamo a výhradne v čl. 8 ods. 2 dohovoru, podľa ktorého môže štát zasiahnuť do práva na súkromie len vtedy, ak to je v záujme štátu (z dôvodu ochrany národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojov a zločinnosti), spoločnosti (z dôvodu ochrany zdravia alebo morálky, zabezpečenia hospodárskeho blahobytu krajiny) a jednotlivcov (z dôvodu ochrany ich práv a slobôd). V kontexte uvedeného kritéria je posudzovaná okolnosť, či opatrenie predstavujúce zásah štátu do súkromia jednotlivca zodpovedá cieľu odôvodňujúcemu jeho legitimitu.

10. Kritérium proporcionality aplikované pri posudzovaní zásahov do práva na súkromie vyžaduje, aby orgány verejnej moci nariaďujúce či realizujúce sledovacie opatrenia garantovali adekvátnu vyváženosť dvoch navzájom si konkurujúcich záujmov, na jednej strane štátny, resp. spoločenský záujem, na druhej strane záujem na ochrane práv jednotlivca na súkromie. Proporcionality zásahu štátu musí byť dodržaná vo vzťahu medzi právom jednotlivca na súkromie a výberom prostriedkov, ktorými štát disponuje pri plnení legitímnych cieľov. Pri výbere z týchto prostriedkov disponuje štát voľnou úvahou, pri ktorej je však limitovaný požiadavkami, a síce vykonať zásah len vtedy, keď to je nevyhnutné, a zároveň ho vykonať v duchu požiadaviek kladených na demokratickú spoločnosť. V špecifickej oblasti zásahov spôsobených sledovacími opatreniami sa skúmanie otázky primeranosti zásahu prelína so skúmaním jeho legality a ťažiskové

požiadavky, ktoré v tejto oblasti EŠLP zdôrazňuje, sú existencia dostatočných garancií proti zneužitiu tajného sledovania a záruka účinnej kontroly takýchto opatrení. Štrasburské orgány ochrany práva kladú v tejto línii dôraz na existenciu dostatočných procesných záruk dostupných pre jednotlivca pri vnútroštátnej ochrane svojich práv (napríklad rozhodnutie Klass a ďalší proti Nemecku, kde EŠLP upozornil, že jednotlivec, ktorý sa o operatívno-pátracích opatreniach voči nemu realizovaných dozvie, musí disponovať náležitými prostriedkami ochrany, ktoré mu poskytnú relevantnú možnosť sa voči nim brániť). Vo veci Kopp proti Švajčiarsku z 25. marca 1998 EŠLP zdôraznil potrebu náležitej kvality mechanizmu kontroly monitorovacích (sledovacích) opatrení predstavujúcich závažný zásah do súkromia jednotlivcov, ktorú môže zaručiť len dohľad nezávislého sudcu.

B. K namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 10 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 listiny a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru

1. Sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv zaručených ústavou a listinou, ako aj práv zaručených dohovorom spadajúcich do línie široko ponímaného „práva na súkromie“ (čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 21 ods. 1 a 3 a čl. 22 ods. 1 ústavy, čl. 10 ods. 2 a 3, čl. 12 ods. 1 a 3 listiny a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru), a to v kontexte porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny postupom krajského súdu a jeho rozhodnutiami – udelením súhlasu č. 1 a súhlasu č. 2.

2. Úlohou ústavného súdu bolo preskúmať, či označené rozhodnutia krajského súdu, ktorými udelil súhlasy na použitie ITP v byte užívanom jeho osobou znamenajúce zásah do jeho súkromia, ako aj postup krajského súdu pri tomto rozhodovaní boli v súlade s príslušnými právnymi normami, teda či výkon jeho súdnej právomoci v tomto prípade spĺňal parametre zákonnosti, ale aj, resp. predovšetkým, parametre ústavnosti a konformnosti s listinou a dohovorom.

3. Aj keď v obsahu práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, prirodzene dominuje právo na ochranu súkromia, ústavný súd najprv posúdil postup a označené rozhodnutia krajského súdu z hľadiska procesnoprávných limitov.

4. Bez toho, aby sa ústavný súd zaoberal výkladom do úvahy prichádzajúcich zákonných procesných noriem, ktorými sa v danom prípade mal krajský súd spravovať, je zrejmé, že jeho postup v tejto špecifickej agende musí v prvom rade vychádzať z osobitnej právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 166/2003 Z. z., najmä ustanovení § 2 až § 4.

4.1 Podľa § 4 ods. 3 písm. c) poslednej vety zákona č. 166/2003 Z. z. súd nesmie rozhodnúť o žiadosti, ktorá nemá zákonom ustanovené náležitosti, a takúto žiadosť vráti žiadateľovi.

Krajský súd v prípade súhlasu č. 1 ani súhlasu č. 2 takto nepostupoval napriek tomu, že v žiadostiach nie je uvedený druh ITP (§ 2 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z.) a účel, na ktorý mal byť ITP použitý, je vymedzený iba citovaním zákona [§ 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 166/2003 Z. z.], pričom nie je zrejmé, o aké „iné záznamy“ v daných prípadoch ide.

Ďalšia zo súboru zákonných náležitostí žiadosti o súdny súhlas na použitie ITP požadovaná ustanovením § 4 ods. 3 písm. b) zákona č. 166/2003 Z. z. (uviedenie informácií o predchádzajúcom neúčinnom alebo podstatne sťaženom odhaľovaní a dokumentovaní činnosti, pre ktorú bol ITP použitý) je premietnutím regulačného kritéria proporcionality do právnej úpravy. Takéto konkrétne informácie preukazujúce zlyhanie predchádzajúcich (miernejších) prostriedkov použitých orgánom štátu pri plnení úloh podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 46/1993 Z. z. však udelené súhlasy neobsahovali (zo žiadostí nevyplýva žiadna informácia, ktorá by mala čo by len náznak konkrétnosti).

Obdobne v otázke (ne)potreby rozhodnúť podľa § 4 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z. o tom, či sa súhlasy vzťahujú aj na miesta verejne neprístupné (byť v súkromnom vlastníctve nepochybne takým miestom je), nie je možné z obsahu predmetných súdnych spisov zistiť.

Napokon, pokiaľ ide o následnú kontrolu použitia ITP (§ 4 ods. 6 zákona č. 166/2003 Z. z.), ústavný súd bez toho, aby podrobil podrobnému výkladu slovné spojenie „sústavne skúmať trvanie dôvodov ich použitia“, konštatuje, že nečitateľne uvedená lehota v súhlase

č. 1 a súhlase č. 2, v ktorej mali byť požadované informácie predkladané zákonnému sudcovi, znamená aj ich nepreskúmateľnosť v tejto časti.

4.1.1 Vzhľadom na absenciu zmienených zákonných náležitostí boli obmedzenia a podmienky udeleného súhlasu sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 príliš voľné na to, aby existovala garancia striktnej primeranosti zásahu sledujúceho legitímny cieľ.

4.2 Ústavný súd už viackrát judikoval, že výkon súdnej právomoci, pri ktorej súd nesprávne aplikuje relevantné zákonné normy, nie je v súlade so základným právom účastníka na súdnu ochranu ani s právom na spravodlivý proces.

Tak napríklad v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 70/01 ústavný súd uviedol: „Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatňovaní práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky, keďže konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu.“

Obdobne v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 321/08 ústavný súd konštatoval, že „Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon.“

4.3 Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo či už účastníka konania, procesnej strany v konaní alebo právo inej zainteresovanej osoby na rozhodnutie, ktorého dôvody vydania sú zjavné a zreteľné, pretože práve odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nebude arbitrárny (III. ÚS 133/2010).

Ústavný súd už vo svojich rozhodnutiach v obdobných veciach vyslovil názor, že nemôžu byť nijaké pochybnosti o tom, že príkaz a súhlas musia byť odôvodnené v každom prípade, či už boli vydané na základe Trestného poriadku alebo na základe zákona

č. 166/2003 Z. z. Je to tak preto, že hoci ide o závažný zásah do základného práva, dotknuté osoby nemajú možnosť podať opravný prostriedok a o vydaní súhlasu či príkazu sa dozvedia spravidla až dodatočne, keď už zásah do práva na súkromie bol realizovaný. Majú preto možnosť žiadať o preskúmanie opodstatnenosti súhlasu či príkazu až dodatočne. Preskúmateľnosť dôvodnosti vydania súhlasu či príkazu si vyžaduje relevantnú konkrétnu vysvetľujúcu argumentáciu, akými skutočnosťami boli naplnené zákonom ustanovené podmienky na tento zásah do práva na súkromie. Bez takéhoto odôvodnenia opierajúceho sa o konkrétne skutočnosti je súhlas či príkaz spravidla nepreskúmateľný (I. ÚS 114/2012, mutatis mutandis I. ÚS 274/05).

4.3.1 Súhlasy krajského súdu sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 a sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 z 18. mája 2006 boli udelené podľa ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z. na základe žiadostí oprávneného orgánu štátu s odkazom na ustanovenie § 2 ods. 2 citovaného zákona, podľa ktorého tu vymedzené orgány štátu môžu používať ITP v rozsahu podľa osobitných predpisov a v danom konkrétnom prípade išlo o použitie ITP pre účely získania, sústreďovania a vyhodnotenia informácií o skutočnostiach spôsobilých vážne ohroziť alebo poškodiť hospodárske záujmy Slovenskej republiky [§ 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 46/1993 Z. z.]. Príslušné ustanovenia zmienených právnych predpisov ako jeden z predpokladov nariadenia tohto inštitútu teda vyžadovali existenciu dôvodného predpokladu, že využitím ITP budú získané informácie o skutočnostiach spôsobilých vážne ohroziť alebo poškodiť hospodárske záujmy Slovenskej republiky.

4.3.2 Z uvedeného vyplýva, že realizácia sledovacieho opatrenia má jednoznačný zmysel a význam a využitie ITP nie je možné spreneveriť na iný účel. Sťažovateľ nemal možnosť sa proti takémuto opatreniu brániť, keďže o obsahu súhlasov udelených podľa zákona o ochrane súkromia sa dozvedel až so značným časovým odstupom. Toto zistenie spolu so skutočnosťou, že z namietaných súhlasov nie je dostatočne zrejmé, na základe akých dôvodov boli vydané, je kľúčovým problémom pri posúdení relevantnosti zásahov do práv sťažovateľa na súkromie, ako aj jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces, ktorých súčasťou je aj právo na zreteľnú prezentáciu dôvodov rozhodnutia.

4.3.3 V prípade realizácie sledovacieho opatrenia formou vyhotovenia a využívania obrazových, zvukových alebo iných záznamov ide o výrazný zásah do súkromnej sféry jednotlivca, s čím sa jednoznačne snúbi jeho právo na preskúmanie opodstatnenosti a zákonnosti takéhoto zásahu.

4.3.4 Sledovacie opatrenia predstavujú závažný zásah do sféry súkromia, pričom dotknuté osoby nemajú možnosť podať proti nariadeniu takéhoto opatrenia opravný prostriedok a o jeho realizácii sa môžu potenciálne dozvedieť až dodatočne, keď už zásah do práva na súkromie bol realizovaný. Musia preto disponovať účinnou možnosťou (za predpokladu, že získajú vedomosť o realizácii ITP) žiadať o jeho dodatočné preskúmanie. Ako už bolo uvedené, preskúmateľnosť dôvodnosti vydania takého súhlasu si vyžaduje relevantnú konkrétnu vysvetľujúcu argumentáciu, akými skutočnosťami boli naplnené zákonom ustanovené podmienky pre tento zásah do práva na súkromie. Bez takéhoto odôvodnenia opierajúceho sa o konkrétne skutočnosti je daný súhlas spravidla nepreskúmateľný. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že vzhľadom na utajený charakter takýchto sledovacích opatrení by bolo neúnosné a kontraproduktívne uviesť v odôvodnení konkrétne skutočnosti odôvodňujúce vydanie súhlasu, lebo tieto by mohli jeho účel zmariť. V skutočnosti je však opak pravdou. Práve vzhľadom na utajený charakter sledovacích opatrení nič nebráni tomu, aby dôvody, ktoré viedli krajský súd k vydaniu predmetných súhlasov, boli konkrétne uvedené. Pri dodržaní režimu utajenia sa dotknuté osoby potenciálne môžu o vydaní tohto rozhodnutia a o dôvodoch, ktoré k tomu viedli, dozvedieť len dodatočne (obdobne I. ÚS 274/05).

4.3.5 Krajský súd pri rozhodovaní o udelení súhlasu na použitie ITP voči osobe sťažovateľa vychádzal z obsahu žiadosti oprávneného orgánu štátu, ktorý potom následne prevzal (doslovne) do svojho rozhodnutia (súhlas na použitie ITP). Ústavný súd konštatuje, že súhlas č. 1 ani súhlas č. 2 z hľadiska náležitosti, ktorou je uvedenie dôvodov na použitie ITP [§ 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 166/2003 Z. z.], požadované parametre nespĺňal. Prezentáciu dôvodov v podobe formálneho odkazu na ustanovenie § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 46/1993 Z. z. bez bližšej špecifikácie konkrétnych skutočností, ktorú krajský súd zvolil, považuje ústavný súd za nedostatočnú, pretože oboznámenie sa s takto formulovanými dôvodmi nie je spôsobilé ozrejmiť súvislosti a okolnosti, na základe ktorých

by osoba, ktorej sa tieto rozhodnutia týkajú, pochopila dôvodnosť zásahu do jej práva na súkromie.

4.3.6 Vychádzajúc z prezentovaných záverov ústavný súd považuje namietaný súhlas č. 1 a súhlas č. 2 krajského súdu za neodôvodnený a nelegálny. Len chabé náznaky odôvodnenia (spočívajúce iba v odkaze na zákon), absencia ďalších požadovaných zákonných náležitostí a výskyt ďalších zmienených nedostatkov, ktoré svedčia o celkovo zjavne formálnom prístupe krajského súdu pri rozhodovaní o tak závažnom zásahu do súkromia sťažovateľa, nemožno akceptovať. Súdna ochrana, ktorá predstavuje v súbore legislatívnych opatrení zameraných na ochranu súkromia v intenciách ústavy, listiny a dohovoru neopomenuteľnú garanciu pre dotknuté osoby a poskytnutie ktorej je výlučne úlohou príslušného súdu, sa za zistených okolností javí ako iluzórna.

5. Zistené nedostatky súhlasov krajského súdu spočívajúce v nedodržaní kritéria legálnosti, ako aj postup krajského súdu, ktorý napriek zjavným nedostatkom žiadostí oprávneného orgánu štátu o nich rozhodoval, viedli ústavný súd v zhode s judikatúrou štrasburských orgánov ochrany práva bez toho, aby pristúpil k skúmaniu ďalších dvoch hľadísk (kritérií legitimity a proporcionality zásahu), k záveru, že základné práva sťažovateľa zaručené čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 10 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručené čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 a jeho rozhodnutím z 23. novembra 2005 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 a jeho rozhodnutím z 18. mája 2006 porušené boli.

C. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny

1. Neoddeliteľnou súčasťou konštrukcie kontrolného mechanizmu zakotveného v zákone č. 166/2003 Z. z. je zverenie ochrany súkromia jednotlivcov do rúk zákonného sudcu garantujúceho nezávislosť a nestrannosť takéhoto dohľadu. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka

konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07, III. ÚS 212/2011). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09). Predmetný súhlas č. 1 a súhlas č. 2 krajského súdu však transparentnú identifikáciu zákonného sudcu, ktorý ich mal udeliť, neposkytovali, pretože pri slovách „*meno, funkcia, podpis sudcu*“, meno a funkcia konkrétnej osoby sudcu nie sú uvedené, ale je k nim pripojený len nečitateľný podpis. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že akékoľvek následné zisťovanie konkrétnej osoby zákonného sudcu nič nemení na jeho nepreskúmateľnosti od samého začiatku.

2. Ústavný súd konštatuje, že uvedený mimoriadne závažný nedostatok súhlasov krajského súdu zbavil sťažovateľa možnosti presvedčivej záruky, že o zásahu do práv spojených s jeho súkromím rozhodol zákonný sudca. Nepreskúmateľnosť rozhodnutí z uvedeného hľadiska sa tak premietla do jeho nelegálnosti a v konečnom dôsledku neprípustne zasiahla do základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, čo viedlo ústavný súd k záveru o jeho porušení bez toho, aby bolo potrebné ďalej sa venovať argumentácii sťažovateľa spochybňujúcej konformnosť systému pridelovania súdnej agendy týkajúcej sa žiadostí o použitie ITP s obsahom označených článkov ústavy a listiny.

D. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 3, čl. 22 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 3 listiny

1. Sťažovateľ namietal porušenie svojich označených základných práv „v súvislosti“ s udelením súhlasu č. 1 a súhlasu č. 2 krajským súdom, ale neoprávnené zhromažďovanie, zverejňovanie alebo iné zneužívanie údajov o svojej osobe (čl. 19 ods. 3 ústavy a čl. 10 ods. 3 listiny) bližšie neodôvodnil ani neobjasnil, v čom konkrétne vidí porušenie svojho

listového tajomstva, tajomstva dopravovaných správ a iných písomností a porušenie práva na ochranu osobných údajov, ktoré zaručuje čl. 22 ods. 1 ústavy.

2. Ústavný súd preskúmajúc činnosť krajského súdu a obsah predmetných súdnych spisov nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali, že krajský súd neoprávnene zhromažďoval, zverejňoval alebo inak zneužil údaje o sťažovateľovej osobe. Písomnosti, ktoré sa v uvedených súdnych spisoch nachádzajú a na ktoré sťažovateľ poukázal, boli krajskému súdu doručené a on sám nie je ich pôvodcom.

3. Keďže ústavný súd nezistil v rozsahu svojho prieskumu príčinnú súvislosť medzi týmito základnými právami sťažovateľa a postupom a rozhodnutiami krajského súdu v označených konaniach, v tejto časti sťažnosti nevyhoveli (bod 4 výroku nálezu).

E. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 21 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 12 ods. 1 a 3 listiny

Pod aplikovateľnosť čl. 8 dohovoru v časti týkajúcej sa práva na ochranu obydlia a domovej slobody judikatúra ESĽP subsumovala predovšetkým prípady domových prehliadok, zničenia domov a obydlií, nútených vyst'ahovaní, znemožnenia užívania obydlia rôznymi spôsobmi, násilného zatýkania, ako aj prípady spojené s ochranou životného prostredia. Reguláciu možnej kolízie sledovacieho opatrenia s právom na ochranu obydlia a domovou slobodou (ako aj so základným právom na nedotknuteľnosť obydlia) zakotvuje aj zákon č. 166/2003 Z. z., ktorý vyžaduje (§ 4 ods. 1 posledná veta citovaného zákona) v prípadoch, keď je na použitie ITP potrebný fyzický vstup na miesta verejne neprístupné, ako sú napr. obydlia, pokrytie takéhoto vstupu výslovným čiastkovým súhlasom zákonného sudcu obsiahnutým v udelenom súhlase na použitie ITP. V prípade posudzovaných súhlasov krajského súdu na použitie ITP však o tento prípad nešlo a takýto čiastkový súhlas krajský súd neformuloval, čo potvrdzuje svojou argumentáciou aj samotný sťažovateľ, ktorý uvádza, že ITP nebol fyzicky inštalovaný v jeho byte, ale v susediacom byte (so súhlasom jeho užívateľa). Využitie ITP prostriedku v prípade sťažovateľa tak nemalo byť spojené s fyzickým vstupom do jeho obydlia, preto ústavný súd konštatuje, že k zásahu do označených práv dôjsť nemohlo, a teda základné právo na nedotknuteľnosť obydlia

zaručené čl. 21 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 12 ods. 1 a 3 listiny a právo na ochranu obydlia a domová sloboda podľa čl. 8 dohovoru v prípade sťažovateľa porušené neboli, preto ani v tejto časti sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

IV.

1. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv zaručených ústavou a listinou, ako aj práv zaručených dohovorom, v zmysle citovaného čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy v spojení s ustanovením § 56 zákona o ústavnom súde označené súhlasy v rozsahu týkajúcom sa sťažovateľa zrušil.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 tretej vety ústavy ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Keďže konanie o súhlase na použitie ITP skončilo najneskôr oznámením oprávneného orgánu štátu o ukončení realizácie ITP, neprichádza do úvahy vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie v zmysle § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde.

3. Sťažovateľ v rámci spresneného petitu sťažnosti v podaní doručenom ústavnému súdu 15. novembra 2012 navrhol ústavnému súdu vydať krajskému súdu príkaz „*vyradiť a zničiť všetky záznamy a akékoľvek iné dokumenty, ktoré boli získané v súvislosti s vydaním rozhodnutí...*“, ktoré konkretizoval tak, že by malo ísť „... o utajované písomnosti..., ktoré sa nachádzajú v dispozičnej sfére krajského súdu“ (sťažovateľ označil 5 písomností predmetom, spisovou značkou a dátumom vyhotovenia).

Ústavný súd opätovne ani v tomto prípade nevidí príčinnú súvislosť medzi týmto návrhom a predmetom konania, ako bol vymedzený uznesením o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Navyše, sťažovateľ žiada „*vyradiť a zničiť*“ písomnosti, ktoré sú súčasťou súdnych spisov, nevyplývajú z aktívnej činnosti krajského súdu a ani svojím obsahom nie sú výsledkom použitia ITP (nanajvýš iba sčasti a sprostredkovane). Z týchto dôvodov ústavný súd tomuto návrhu sťažovateľa nevyhovel.

4. Ako obiter dictum k tejto časti odôvodnenia [týka sa aj bodov IV. D) a E)] ústavný súd považuje za vhodné poukázať na to, že ak výrok a odôvodnenie v tejto časti nálezu sa môžu na prvý pohľad javiť ako nedostatočné alebo neúplné vysporiadanie sa so všetkými aspektmi a dôsledkami posudzovaného zásahu do súkromia sťažovateľa, ide iba o zdanlivý jav. Vo vzťahu k záverom ESLP v obdobných veciach, ktorý (aj všeobecne) meritórne posudzuje sťažnosti až po vyčerpaní všetkých dostupných prostriedkov nápravy na vnútroštátnej úrovni a rozhoduje o porušení ľudských práv vo vzťahu k členskému štátu dohovoru, ústavný súd v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je viazaný princípom subsidiarity, ktorý je premietnutý aj do obsahu čl. 2 ods. 2 ústavy a má svoje konkrétne uplatnenie aj vo viazanosti predmetom konania, ako je vymedzený v jeho uznesení o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a teda v konečnom dôsledku môže ústavný súd rozhodnúť iba o takých otázkach, ktoré sú výsledkom činnosti a účinkov rozhodnutia orgánu verejnej moci označeného za porušovateľa práv sťažovateľa. V tejto súvislosti ústavný súd opätovne pripomína výrok a odôvodnenie svojho rozhodnutia vydaného pri predbežnom prerokovaní predmetnej sťažnosti a v podrobnostiach na ne odkazuje. Uvedené ústavné limity sa vzťahujú aj na niektoré otázky, ktoré nastolil sťažovateľ (napr. tvrdené porušenie právnej úpravy o ochrane utajovaných skutočností krajským súdom), a ústavný súd nepovažoval za potrebné sa z týchto dôvodov nimi osobitne zaoberať.

V.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa svojej stabilnej judikatúry môže priznať primerané finančné zadost'učinenie. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení vychádza zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera ESLP, keď priznáva spravodlivé zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľ sťažnosťou požadoval priznanie finančného zadost'učinenia v sume 16 500 €, čo odôvodnil takto: „... v dôsledku Súhlasu 1 a Súhlasu 2 došlo k ústavne neprípustnému zásahu do viacerých ľudských, resp. základných práv Sťažovateľa, poskytujúcich najmä ochranu jeho súkromiu, v nadväznosti na čo sa informácie súkromnej povahy, ktoré mali dôverný charakter, niekoľko rokov dostávali bez legitímneho dôvodu do dispozičnej sféry iných osôb a s ohľadom na to, že boli aj zaznamenávané, ostali v dispozičnej sfére týchto osôb aj po skončení Priestorového odposluchu. Uvedenú skutočnosť nemožno napraviť či odstrániť tak zrušením predmetných rozhodnutí, t. j. Súhlasu 1 a Súhlasu 2, ako aj zničením Záznamu a/alebo Analytických predpisov, resp. záznamov a akýchkoľvek iných výsledkov získaných v súvislosti s vykonaním Priestorového odposluchu alebo s vydaním Súhlasu 1 a/alebo Súhlasu 2.“

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušených práv v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia (IV. ÚS 210/04).

Ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu berúc do úvahy, že v tomto špecifickom prípade existujú ďalšie možnosti uplatnenia práv sťažovateľa nadväzujúce na toto rozhodnutie (ako na ne už rámcovo poukázal v uznesení o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie), nepovažoval za nevyhnutné priznať mu finančné zadost'učinenie, preto aj v tejto časti sťažnosti nevyhovet (bod 4 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, o ktorú právny zástupca požiadal, ale ku dňu rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti nevyčíslil. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2011 (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie ústavnej sťažnosti, k tomu tiež

2 x režijný paušál) a jeden úkon vykonaný v roku 2012 (vyjadrenie). Ústavný súd vychádzajúc z výšky priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá bola 741 €, a z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony vykonané v roku 2011 v sume 261,82 € (2 x 123,50 € + 2 x 7,41 €) a sumu 127,16 € za úkon vykonaný v roku 2012, k tomu režijný paušál v sume 7,63 €, spolu sumu 396,61 €. Ústavný súd k tejto sume nepripočítal daň z pridanej hodnoty, pretože dôkaz o registrácii advokáta pre tento druh dane mu ku dňu rozhodovania o sťažnosti nebol predložený.

Ústavný súd sa pri rozhodovaní o trovách konania riadi pravidlami vyplývajúcimi z § 36 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho. Ústavný súd však môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Krajský súd je povinný zaplatiť priznanú náhradu trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2012